

Udfordringer på evalueringsfronten i Danmark

Olaf Rieper
forskningschef

AKF Anvendt Kommunal Forskning

Tanker om titlen

”**Udfordringer**” i to betydninger:

- Hvilke krav og forudsætninger stiller udviklingen til evalueringspraksis?
- Hvilke problematikker kan evalueringspraksis imødesee?

”**Fronten**” i to betydninger:

- Hvilke temaer møde evaluator?
- Hvad er nye tendenser?

Oplæggets emner

- Krav og forudsætninger: større organisationer efter strukturreformen, professionalisering af evalueringsfunktioner og nye institutioner med evalueringsopgaver
- Problematikker: clash of cultures eller ny front?
- Temaer: effektmålinger og resultatbaseret ledelse
- Tendenser: evidensbevægelsen og kvalitet i evaluering

Efter strukturreformen: nye forudsætninger

- Større enheder i kommuner og regioner
- Mere specialisering
- Løft i uddannelsesniveau i den offentlige sektor
- Bedre værn om kommunernes selvstyre
- Mere selvstyre til institutionerne? Maskinrummet
- Armslængde afstand fordrer andre styreformer end regler, evaluering vinder frem som styremiddel

Professionalisering af evalueringsfunktioner

- Oprustning og nyetablering af udviklings- og evalueringssenheder i kommuner og regioner og staten
- Mere intern evaluering – men også større bestillerkompetence. Nye hybridformer mellem intern og ekstern evaluering?
- Forvaltningsspecifik eller tværgående evalueringskompetencer?
- Internationalisering af evalueringssuddannelser
- Større mobilitet mellem kommuner, stat og konsulentfirmaer og internationale organisationer?

Nye institutioner med evalueringsopgaver

- KREVI Det kommunale og regionale evalueringsinstitut - et statsligt institut.
- Styrelsen for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Grundskolen.
- Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser.
- Flere regionale.

Professionalisering og nye institutioner på evalueringsområdet: opsummering

- Institutionel forstærkning af statslig evalueringsstyring på store kommunale opgaveområder og på uddannelsesområdet.
- Professionalisering af evalueringsfunktioner internt i kommuner og regioner.
- Nye problematikker for bevægelige fronter i evalueringslandskabet – clash of evaluation cultures?
- Eller nye fronter mellem de professionelle evaluører og ledelse og medarbejdere i den daglige drift?

Clash of evaluation cultures imellem stat og kommuner.

Staten anvender evalueringer som styringsmiddel overfor kommuner og regioner.

- Direkte ved evalueringer af bestemte indsatser
- Indirekte ved at udarbejde standarder for indikatorer (indikatorprojekterne)

...clash

De enkelte **kommuner og regioner** kan møde den statslige evalueringsstyring ved at:

- tage den på sig og opfylde kravene fuldt ud
- Søge at fodre papirtigeren, men halvhjertet og afbøjende
- Søge at kombinere egne lokale ønsker til relevant og anvendelig evaluering i kommunen eller regionen med statens krav

Ny front

mellem evaluatører og maskinrummet?

- Stigende professionalisering - stigende mobilitet på tværs af organisationsgrænser.
- Mulighed for fælles faglig identitet
- med risiko for afstand mellem professionelle evaluatører og bestillere - og ledere og medarbejdere i forvaltningers og institutioner
- med negative følger for udbytte og anvendelse af evalueringers resultater.

Tema: resultatstyring - result based management

- Tidevandsbølge for performance management.
- Fra managing for outputs til managing for outcomes.
- Problemer med at anvende de fremlagte informationer – internationalt.
- Hvad er forandringsteorien for at info om outcomes bliver anvendt?

Tema: effektmålinger

- Internationalt pres for fokus på effekter/outcome (value for money)
- Fx PISA undersøgelserne og Rigsrevisionens oprustning med at udføre effektivitetsundersøgelser.
- Effektmålinger **synes** at favorisere bestemte evalueringsmetoder på bekostning af andre - evidens.

Evidensbevægelsen og kvalitet i evaluering

- Evidensbevægelsen som netværk af organisationer, der producerer og formidler forskningsoversigter.
- Evidensbevægelsen som basis for styring via forskningsbaseret viden, der tillægges høj legitimitet.

Evidenshierarki eller -typologi?

- Selektionen af primærstudier bliver vigtig for at vurdere kvaliteten af forskningsoversigten
- Debat om hvordan kvalitet skal forstås
- Fortalere for det smalle evidensbegreb lægger vægt på evidenshierarkiet med RCT i toppen
- Fortalere for det brede evidensbegreb slår til lyd for evidens-typologi.

Evidenshierarki og evidensstypologi

Evidenshierarkiet er i princippet bygget op som en rangorden af primærstudiernes design, fx:

1. Kontrollerede lodtrækningsforsøg (RCT)
2. Kontrollerede forsøg med uden lodtrækning
3. Registeranalyser baseret på tidserier
4. Tværsnitsundersøgelser
5. Kvalitative case studier

Evidenshierarki og evidenstypologi

	RCT	Forløbs-undersøgelser	Casestudier
Evalueringsformål	Stop/go	Stop/go Tilpasning	Forståelse Tilpasning
Indsatsens karakter	Enkel ”teknisk”	Veldefineret	Kompleks
Kontekstens karakter	Lavt differentieret	Moderat differentieret	Højt differentieret
Forhåndsviden om årsagvirkning	Hypoteser om specifikke virkninger	Modelleres statistisk	Lille viden

Når evidensbevægelsen ruller ud...

- Hvad så med evalueringer?
- Fortsat behov for evalueringer - nationale og lokale særpræg
- Pres på at højne kvaliteten af evalueringer
- En intensivering af debatten om metoder og hvad der udgør kvalitet i evalueringer

Og til sidst opsummerende...

- Nye og ændrede organisationer stiller nye krav til evalueringspraksis i vort lille land
- Stigende professionalisering kan sætte nye fronter i evalueringslandskabet i bevægelse
- Forstærkede tendenser – også internationalt – til effektmålinger og resultatbaseret ledelse
- Evidens ind fra sidelinien - hvad udgør kvalitet i evaluering?

Tak for nu!

Diskussion, spørgsmål?